

Edvards Vulfs

Bez gala un malas

Dialogs

Personas:

Tēvs. Dēls.

Tēvs sēž pie galda un lasa. Dēls ienāk, mētelī; cepuri tura rokās.

Dēls: Labdien!...

Tēvs izliekas laipns: Ā, tu, Pēcīt!... Labdien, labdien!... Sveiks, dēls!...

Dēls: Tēvs! Ko tas īsti nozīmē?... Es tev rakstīju, skaidri un gaiši rakstīju, ka atrodos briesmīgos naudas spaidos. Tu atbildēji, ka naudu atsūtīšot, — lai es pārāk nenorūpējoties...

Tēvs: Un es vēlreiz tevi lūdzu, Pēcīt, nerūpējies. Nekad nevajag dūšu zaudēt. Tas pat atstāj sliktu iespaidu uz veselību. Bet veselība, Pēcīt, — tā ir Dieva dāvana; viņu vajag saudzēt. Nauda — kas gan ir nauda! — Nekas!... I dabūt viņu, i izdot nav nekāda skunste, bet ar veselību ir pavisam citādi.

Dēls: Man, tēvs, tagad nav laika ar sprediķiem nodarboties. Vai tu man dosi naudu, vai nē?...

Tēvs: Kas tas par jautājumu, Pēcīt? Protams, ka došu. Kāpēc tad lai es nedotu? Tu tak man esi dēls un es tev esmu tēvs. Kā tad tas citādi varētu būt?

Dēls: Nu, tad dod naudu... man jāsteidzas.

Tēvs: Cik tev, Pēcīt, vajaga?

Dēls: Tā, rubļus 200, 300... sliktākā gadījumā 100.

Tēvs: Var i 200, i 300, var i 100, — kā vēlies. Kāpēc tad nē?... Protams, ka var... Bet — kur tad tu tā steidzies? Būtu jel pasēdējies, patriecies ar mani, kā dēlam ar tēvu nākas.

Dēls: Vai tu man dosi naudu, vai nē?

Tēvs: Bet, Pēcīt, ko nu tu?... Dievs ar tevi!... Kas tad es esmu, — krāpnieks kāds, vai?... Ader — melis?... Tas man pat ķeras pie sirds, Pēci! Ļoti ķeras pie sirds. Es nekad no tevis kaut ko tādu nesagaidīju.

Dēls: Piedod man... atvaino, tēt. Es, nudien, esmu tādā stāvoklī... nu, pārsteidzos... piedod, lūdzams.

Tēvs: Nu, nu... Dievs ar tevi. Es jau i nedusmojos. Tiklīdz tu tā sāc ar mani runāt, es i raudāt esmu gatavs... no prieka, mans mīlais!... Ak, tu, balodīts tu mans!... Bah!... Ko tad tu tā sēdi mētelī? Atvelcies jele!...

Dēls: Man, tēvs, tagad patiesi nav laika. Es tikai uz mirkli pienācu tai naudas lietā, nu, un tevi apraudzīt, — tādēļ tu, lūdzu, mani neaizturi.

Tēvs: Paldies, Pēcīt, paldies. Tu man esi labs dēls. Un tas ir teicami no tevis, ka esi nācis mani apraudzīt; ka neaizmirsti mani, vecu vīru, kā citi ļaudis. Tā nevajaga. Tas ir grēks, Pēcīt, tas ir liels, liels grēks!... Es tev varētu pastāstīt vienu pamācošu un jauku stāstu par vienu nepaklausīgu un ar savu nepaklausību sodā kritušu dēlu, bet tev jau laikam tagad nav vaļas.

Dēls: Jā, esmu pavisam nevaļīgs.

Tēvs: Nekas, Pēcīt, gan panāksi. Tas, redzi, noticis gadus divdesmit atpakaļ, bet varbūt arī vēl senāk — lāga neatceros...

Dēls: Tēvs! Piedod lūdzams, bet man — Dieva vārds — tagad nav laika. Pastāstīsi citu reiz, tagad gan — atlaid mani.

Tēvs: Nu, neko darīt? Ja jau nevar — tad: nevar. Ej Dieva vārdā, dēliņ!

Dēls: Nu, bet — nauda?

Tēvs: Nauda? Kāda nauda, Pēcīt?

Dēls: Tu dzen ar mani jokus!

Tēvs: Ko tu, Pēcīt, runā, ko!... Vai tad manos gados piedien jokus dzīt?

Dēls: Bet kā tad lai es to citādi saprotu? Tu tak nupat apsolīji man 100 rubļus, bet tagad prasi: „kāda nauda?”

Tēvs: Ak, jā. Piedod, dēliņ, man vecam vīram, pavisam esmu prātu izdzīvojis. Redz', kas tas ir par postu, tas vecums! Locekļi izlīmst, smadzenes notrulinas, — izteic tu vārdu, bet tūlīt i aizmirsti... N-jā!... Nav nekāds jaukums — vecam būt, Pēcīt... Pag', par ko tad īsti mēs runājām?...

Dēls: Par naudu, tēvs, kuŗu tu man apsolīji.

Tēvs: Jā, jā. Pareizi, Pēcīt, — par naudu, pareizi. Priekš kam gan Dievs tādu naudu radījis? Priekš kam? Posts vien ar viņu. Bet kad tu, cilvēks, padomā — i bez naudas iztikt nevar, nepavisam nevar... Ar mani tak reiz, lūk, kāds gadījums notika: es tad vēl kalpoju kara dienestā, sen tas bija...

Dēls: Vai tu man dosi naudu, vai nē. Saki skaidri!

Tēvs: Ko tu tā klieudz uz mani? Vai es tev esmu sulainis, vai sētas puisis? Vai tad tu man esi devis kādu naudu, ka tik pavēloši pieprasi? Ak, Pēci, Pēci, — tas ir grēks, tā ar tēvu apieties. Vai tad es tev varētu atteikt, ja tu palūgtu — laipni, kā dēlam pienākas? Vai tad man pietiktu dūšas tavu lūgumu neizpildīt? No uguns, mans dēls — to tu iegaumē — pat akmens pušu plīst, bet es ne esmu ne akmens — cilvēks esmu, pie tam vēl tēvs. Vai tu ar' zini, ko nozīmē tas vārds tēvs? ko?... Bet tu klieudz tēvam virsū, apvaino viņu. Par ko? Ar kādu tiesību? Kaunies, Pēci, Dievs lai tev to nepierēķina!

Dēls: Piedod man, tēvs! Piedod! Es patiesi darīju nepareizi, tā uztraukdamies. Bet lai tas paliek. Mīlais, labais, dod man, Dieva dēļ, kaut simts rubļus, briesmīgi vajag!...

Tēvs: Pēcīt!... Mīlais!... Lūk, tas man patīk!... Lūk, tā runā dēls!... Tādi vārdi man iet līdz pašai sirdij. Zini, Pēcīt, tādi vārdi pat tigera sirdi spēj padarīt mīkstu

kā vasku. Arvien tā, dēliņ, runā ar tēvu. Ne simts rubļu vien — tūkstoš rubļu priekš tevis nežēlošu.

Dēls: Nu, tad dod man divi simti rubļu, mans labais, mīlais papiņ!...

Tēvs: Nu, tā, Pēcīt, runā arvien tā!... Vai tad es esmu zvērs kāds? Laipns glāsts pat zvēru padara maigu.

Dēls: Nu — dod ātrāk, tēvs!

Tēvs: Tā, tā. Pēcīt, to — dēliņ!... Kā balzamu tu lej man sirdī. Dzīvību par tevi esmu gatavs atdot.

Dēls: Ātrāk jel, tēvs!

Tēvs: Tūlīt, Pēcīt. Pagaidi, tūlīt. Steigties, zini, nekad nevajag. „Kā vējš skrien — kā miets atduras,“ — māca kāda gudra tautas parūņa...

Dēls: Ņem jel vērā, man nav laika.

Tēvs: Nav laika? Tev gan kāda steidzama darīšana? Nu, ej Dieva vārdā, mīlais un atnāc pie manis uz pusdienu. Ej — debess lai tevi sargā. Ko tu skaties uz mani tā savādi?

Dēls: Dod tak man naudu, Dieva dēļ!

Tēvs: Tu jau atkal klieudz man virsū.

Dēls: Kā lai es nekliežu? Tu esi mocītājs, ne cilvēks! Tev vajadzēja piedzimt Spānijā inkvizīcijas laikos!...

Tēvs: Ak, tad tā tu runā ar miesīgu tēvu?!... Paldies, Pēcīt, paldies!... Tā tā pateicība, tā tā pateicība!... Ak, es nabaga, nabaga sirmgalvis...

Dēls: Nē, es to nespēju panest!... Tfu!... (Aizskrien.)

Tēvs: He, he, he!... Jaunība, he, jaunība. Gan izkulsies kaut kā cauri un pēc tam pats vēl paldies pateiks.